№ro 31.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 17. KWIETNIA ROKU 1798. we WTOREK.

z Wiednia dnia 7. Kwietnia.

Gazeta dworska pod artykułem z *Rzymu* donosi, iż General *Maſſena* przybył na dniu 13. Marca do tego miaſta i znowu obiął kommendę. — Na dniu 16. wydał proklamacyą donoszącą, iż konſtytucya Rzpltey *Rzymſkiey* iuż ieſt ukończoną. W proklamacyi tey oświadcza, iż Rzplta *Francuzka* zrzeka ſię prawa zaboru do krajow *Rzymſkich*, i z tego powodu ogłasza wſkrzeszenie i niepodległość Rzpltey *Rzymſkiey*. Dla zabespieczenia zaś na zawsze szczęścia iey i wolności, Dyrektoryat *Francuzki* podaie ludowi *Rzymſkiemu* nowy plan konſtytucyi. — Konsulowie wydali byli rozrządzenie, na mocy którego bankcetle czwartą część wartości swoiey traciły, lecz gdy z powodu tego powſtało wielkie nieukontentowanie, General *Maſſena* nakłonił Konsulow do cofnienia tey uchwały. — Uformowane iuż są dwa legiony woyſka *Rzymſkiego* ſkładaiące ſię z 12. tyſięcy ludzi tak infanteryi, iako też i kawaleryi.

Ponieważ rząd *Cisalpinſki* nie dopełnił artykułu 9. traktatu w *Campo Formio* zawartego, względem poddanych *Auſtryackich* maiących własności ſwoie w kraiach Rzpltey, przeto Dwor nasz poſtanowił użyć prawa odwetu, wkładaiąc ſekweſtr na wſzyſtkie maiątki *Cisalpinow* w kraiach *Auſtryackich* znayduiące ſię. — Nad granicę *Włoſkie* wychodzi znowu korpus woyſka od 10,000. ludzi pod kommendą Generała *Mercantin*. Pod *Weroną* ma być założony oboz dla 60,000. woyſka. — Oczekiwany tu ieſt nowy nadzwyczayny poseł *Neapolitanſki*. — Liſty z *Neapolu* nie przychodzą tu zwyczayną drogą, gdyż *Francuzi* przecieli zupełnie kommunikacyą.

z Brünn dnia 7. Kwietnia.

Naynowsze liſty od granic *Tureckich* donoszą, iż ze wſzyſtkich ſtron woyſka Sułtana są w marszu przeciw *Basmanowi-Oglu*. *Hagi-Muſtafa* z armią od 30,000. ludzi ſtanął pod *Niſſa*. Z *Bośnii* ciągną bardzo wielkie korpusa, w których naywięcey *Spahow* ſię znayduie. Mowią także, iż hospodar *Wołoſki* odebrał był rozkaz wyruszenia z całą ſiłą przeciw buntownikowi. Lecz ten dowiedziawszy ſię o tym, wyſłał iedno mocne korpus do *Wołoszczyzny*, które zaiąwszy *Czernec* i wſie przyległe, wſzyſtkie te mieysca w perzynę obrócilo, a przez to ſtraszną między obywatelami rzuciło trwogę.

Ze Lwowa dnia 24. Marca.

Na dniu 11. odprawiła ſię tu uroczyſta inſtallacya na Arcy-Biſkupſtwo *Lwowſkie*, JX. Kajetana Gozdawy *Kickiego*. Z powodu tey inſtallacyi 300. ubogich kosztem Arcy-Biſkupa iadło obiad w Klasztorze *Benedyktynow*, i odebrało przyzwoitą iałmużnę. — Rozchodzi ſię wiadomość, iż Kardynał *Rohan* przyiedzie tu do naszego miaſta na mieszkanie.

z Konſtantynopola dnia 10. Lutego.

Dnia wczorayszego cała flotta z przed arsenału wyruszyła, i formuie w porcie i kanale piękną linią. Przeznaczenie iey nikomu nie ieſt wiadome. Z *Azyi* przechodzą tu zawsze woyſka, i mówią że ich iuż 300,000. przybyło.

z Londynu od d. 27. do 30. Marca.

Rząd nasz pod d. 29. odebrał dalſze dokładne wiadomości o przygotowaniach *Francuzkich* do wyprawy. Od dni 14. widzieć ſię daią wielkie poruszenia w portach. Wszakże powſzechnym tu ieſt mniemaniem, iż zamiar uderzenia na *Anglią*, ieſt tylko pozorem, w rzeczy zaś samey właściwy zamach nieprzyiaciela będzie przeciw *Irlandyi* wymierzony. W *Breſt* 9. okrętow liniowych i 13. fregat ieſt gotowych do wyiścia. Naſtępuiący liſt iednego officera z eſkadry *Sir Riszarda Strachan* daie w tey mierze obszernieysze światło. Z *pod Havre d. 25. Marca*. W tuteyſzym porcie 4. fregat i 5. korwet gotowych ieſt do wyiścia. Okręt neutralny donioſł nam, iż bardzo wiele maytków lądem przybyło do *Breſt*, gdzie przygotowania wielkie do wyprawy ſą czynione. W *Havre* znyduie ſię wiele płaſkich batów, które dwa ciężkie działa z przodu, a dwa z tyłu maią, a z których 22. ſtoi w ſtanowiſku przed portem. Za bliższym przypłynieniem do niego, widzieć możemy żołnierzów ćwiczących ſię w robieniu wiosłami i w rożnych innych manewrach. Na każdym z tych batow mieści ſię 70. do 80. ludzi. Niedawno przybyło ich ieszcze 14. które z wielką łatwością w kilka dni wygotowane zoſtały. Wſzyſtkie okręty neutralne które spotkaliśmy, zapewniaią iż nieprzyiaciel 100. takowych batów wyſtawić zamyśla. — Lord *Fitzgerald* potrafił umknąć na małym bacie do *Francyi*, maytek który go przewiozł ieſt ſkazany na 6. miesięczne więzienie. — Na d. 17. znaczna liczba ziednoczonych *Irlandczykow* zaszczepiła drzewo wolności w *Denoughmore* w hrabſtwie królowy, wszakże od nadeszłych potym żołnierzy zoſtali rozpędzeni. Dzień S. *Patrycyuſza* który insurgenci przeznaczyli na uſkutecznienie planu ſwego, był obchodzony w zamku z wspaniałą uroczyſtością. Vice-Krol iako wielki miſtrz orderu S. *Patrycyusza* kreował kawalerami tegoż orderu hrabiow *Ormond*, *Oſſory*, i *Dillon*. — Defenderowie popełniaią okropne zaboyſtwa po rożnych miaſtach i wſiach, gdzie w liczbie kilkaset osob napadaiąc żadnego nie znayduią oporu. — Indagacya z *Arthur Oconnora* i iego wspolników w przyszłym miesiącu będzie ukończoną i los iego roztrzygniony zoſtanie. — W *Faversham* przytrzymano człowieka który zrobił rysunek tamteyszych młynow prochowych, znaleziono także przy nim papiery które podobno nie miał czasu. — Przybył tu Lord *Gower* z *Berlina* gdzie był posłany dla powinszowania Królowi Jmci *Pruſkiemu* wſtąpienia na tron, Lord *Malmesbury* prezentował go u dworu. — Korsarze naſi odkryli w *Texel* 10. okrętow gotowych do wyiścia dla tego eſkadra pod kommendą Kommodora *Donall* z 3. liniowych okrętow złożona, ma rozkaz krążenia przed tym portem. Na brzegi *Irlandzkie* wypłynęło kilka woiennych okrętow pod kommendą admirała *Thompson*, dla wzmocnienia tamteyszey siły morſkiey. — W *Dublinie* indagacye z więźniow ciągle ſię odbywaią. Woyſko utrzymuie spokoyność. Wielu aresztowanych wyſłano na flotty. W *Cork* także wſzelkie oſtrożności poczyniono z boiaźni rozruchow. — Los *Szwaycaryi*, wielkie tu sprawił wrażenie. — *Berneńczykowie* przyſłali tu wiele wexlow, które w 3. dni po zaięciu przez *Francuzow Berny* są datowane. Rząd nasz zatrudnia ſię teraz ich dochodzeniem. — Poseł *Roſſyiſki* hrabia *Woronzow*, i miniſter *Amerykanſki* P. *King* mieli niedawno konferencyą z miniſtrem ſtanu P: *Grenville*. — Wkrotce ma bydź wprowadzony do parlamentu nowy bill, względem cudzoziemców w *Angliy* bawiących. — Admirał *Nelson* ma wyiść z eſkadrą swoią na morze, dla wzmocnienia flotty Lorda *St. Vincent*. — Towarzyſtwa korrespondujące *Londyńſkie* zatrudniaią ſię teraz złożeniem nowego publicznego zgromadzenia ludu, dla odnowienia wnioſku Xięcia *Bedford* względem zmiany teraźnieyszych miniſtrow, iako iedynego śrzodka do ratunku kraiu. — Oſtatnie liſty z *Chin*, daią nadzieię iż rewolucya w tym państwie wkrótce ukończoną zoſtanie. Zamiarem iey ieſt osadzić znowu na tronie potomka Monarchow *Chinſkich*, którym tatarowie koronę odięli. Teraźnieyszy cesarz ieſt piąty z dynaſtyi *Tatarſkiey*. Widząc powodzenie insurgentów i wielkie zwycięſtwa przez nich nad woyſkami swemi odnieſione, nie pewny losu swego zadał ſobie truciznę. Przy odcyściu Liſtow życie iego było w znacznym niebespieczeńſtwie. — Oſtatnie wiadomości z *Lizbony* donoſzą, iż woyſka *Portugalſkie* ściągaią nad granicę. Wiele kupcow *Angielſkich* wyieżdża z *Lizbony*. Gen: *Angielſki Stuart* był rekwirowany do oddania kluczow tego miaſta, wszakże odmowił temu żądaniu. — Żaden cudzoziemiec płynący z *Angliy*, nie ieſt do portow *Francuzkich* przyięty, *Francuzi* odsyłaią go zaraz napowrot do *Angliy*. — Mowią iż Lord *Cambden* z *Dublina* będzie odwołanym, a na mieysce iego Lord *Cornwallis* Lordem Leutnantem *Irlandyi* ma bydź ogłoszonym. Inni głoſzą iż Król mianować będzie Xięcia de *Galles* rządzcą *Irlandyi*. — W *Mancheſter* były także rozruchy, które iednak wkrótce uśmierzone zoſtały.

CZYNNOŚCI PARLAMENTU.

Na dniu 26. w izbie wyższey Lord *Moira* wnioſł dochodzenie przyczyn smutnego położenia *Irlandyi*. Powtarzam tu głośno, rzecze, iż *Irlandya* ięczy pod nieznośnym jarzmem naysurowszego ſyſtematu przymusu. Znayduie ſię teraz wſzecz poſtawioną w wiekach barbarzyńſkich; odgłos dzwonow na gwałt biiących powszechną rożnosi tam trwogę, za zmierzchem dnia przynaglaią gaſić światło, wymuszaią torturami na rozmaitych osobach wyznanie własnego przewinienia, albo swoich przyiacioł, nayspokoynieyszym mieszkańcom za naymnieyszym podeyrzeniem zapalaią domy po nad ich głowami. Wſtrzymałem ſię z opowiedzeniem większych ieszcze ciemiężeń, abym niezdawał ſię obywatelow tego nieszczęśliwego kraiu do zemſty podżegać. Ale to com tu donioſł, wspiera ſię na mocnych dowodach, i wzywam moich ſtronnikow, aby ie przełożyli. — Lord *Downshire*: Życzyćby należało, abyśmy raczey w milczeniu zachowali tak smutne okoliczności kraiu tego; wyiawienie bowiem więcey szkody, niż pożytku przynieść może. Zacny Hrabia (*Moira*) może w tym mieć naylepsze zamiary, ale gorliwość w tey mierze nadto go unioſła. Morderſtwa i rabunek są hasłem ziednoczonych *Irlandczykow*, reforma zaś Parlamentu ieſt tylko płaszczykiem ich zdrady kraiu. Żaden rozsądny człowiek w teraźnieyszych okolicznościach nie może żądać całkowitey reformy w tym państwie, gdyż ta doprowadziłaby do zupełney rewolucyi. — Gdy zanoſiło ſię w izbie na dalsze spory, Lord *Grenville* zapytał ſię, czy ieſt przyzwoitą rzeczą roztrząsać okoliczności tak niebespieczne? Po czym wszyscy Lordowie przyſtąpili do materyi dzienney. — P. *Dundas* prosił o pozwolenie wnieſienia billu, przez który Królowi Jmci podane być maią sposoby do wyruszenia w pole części woyſk *Szkockich*.

Na dniu 27. P. *Dundas* żądał, aby wnieſiony był do izby bill, przez który Król Jmć ma bydź

umocowanym do czuwania nad bezpieczeńſtwem i obroną państwa w ſposobie nayſkutecznieyszym; z warunkiem, aby osoby, które przez ſrzodki w tey mierze użyte w maiątkach ſwoich ſzkodę iaką poniosą, zoſtały nadgrodzone. Może tu kto powiedzieć, alboż nie mamy doſtateczney ſily morſkiey, która zniszczy wszelkie uſiłowanie nieprzyiaciela zagrażaiące brzegom naszym? Lecz iakkolwiek ſiła nasza ieſt potężną, byłoby iednak nierozsądną rzeczą budować na niey bezpieczeńſtwo kraiu. Kto inny może powie nie mamyż doſtateczney armii i milicyi? Nie przeczę i mam nawet naywiększe w niey zauſanie. Prócz tey armii i milicyi, liczemy ieszcze 70,000. ochotnika, tak w iezdzie iak w piechocie. Każdy z nas patrzy z radością na dawną odwagę *Brytańſką* nieiako ocuconą. lecz obowiązek rządu nie będzie doſtatecznie dopełnionym, ieżeli nie przyimiecie ieszcze wnioſku przezemnie podanego. Wiadomo iakiemu podlega nieporządkowi lud, gdy od nieprzyiaciela ze wszech ſtron ieſt napadniętym, a choćby naywiększe czyny bohatyrſkie okazać był zdolny, te iednak bez żadney zoſtałyby korzyści, gdyżby mu brakło na roztropnych rozporządzeniach i potrzebney zgodności planu w użyciu ſił ſwoich. Dla uſkutecznienia więc zamiarow ſwoich, powinien mieć powszechną regułę w działaniu, powinien mieć iednoſtayne haſło, pod które ma ſię zbierać, a każdy obywatel znać ſtanowiſko ſwoie, w którym oddzielnie przykładać ſię będzie dla otrzymania korzyści ogulney, zgoła powinien połączyć ducha publicznego z ſyſtematem czynności. Teraz mamy naywyższe do tego przyczyny. Walczemy za naszą polityczną exyſtencyą i za to wszyſtko co ieſt u nas nayświętszym i naydroższym. Dla wprowadzenia więc należytego porządku w tey obronie, żądam, aby dozorcy hrabſtw mieli prawo dochodzenia, którzy obywatele zdatni ſą do noszenia broni, a którzy maią być użyci do kopania ſzańcow, lub ſłużyć mogą za zwoysczykow do bryk, dla wywożenia w głąb kraiu wszyſtkiego tego, coby mogło być użytecznym nieprzyiacielowi, w przypadku, gdyby mu ſię powiodło wylądowanie, żądam, ażeby ciż dozorcy hrabſtw podali wyszczegulnienie iak liczna będzie każda z tych klaſs wspomnionych, tudzież aby wyznaczyli nadgrodę włościanom, na których gruncie baterye zakładane będą. Takowym ſposobem przyzwoicie urządzonym, odwaga *Brytańſka* okaże przed obliczem *Europy* i świata całego, że kiedy wszyſtkie inne narody od zasad *Francuzkich* pokonanemi zoſtały, w ſrzodku oceanu znayduie ſię iedna mała wyspa, która dumna z ſwoiey niepodległości, Religii, praw, i własnych mieszkańcow, w wſtrząśnieniu Państw, utrzymać ſię umie.— Trudno mi ieſt mówiąc w tey materyi, nie wspomnieć tu o kraiu cnotliwych bohaterow (*Szwaycarow*), którzy wpośrzod wzruszeń politycznych *Europy*, pragneli neutralność ſwoią utrzymać, i z tego powodu napadnięci zoſtali od dumnego nieprzyiaciela, który pod murami *Berny* zuchwale oświadczył, iż każda bitwa wygrana, będzie zwycięztwem nad *Anglią* odnieſionym. Tento ieſt nieprzyiaciel, który żeglugę naszą handel, Religią, niepodległość, Prawa, i Konſtytucyą, zgoła wszyſtko to obalić żąda, co nas poſtawiło wrzędzie ſławnych i oświeconych narodow.— Pułkownik *Tarlton*. Że nieprzyiaciel wylądowanie do ſkutku chce przyprowadzić, to widziemy wyraźnie z przygotowań iego w tym celu czynionych, że to wylądowanie może mu ſię udać, o tym wątpić nie należy; zwłaszcza, że nie wiadomo w którym mieyscu attak przypuści, lecz z tychże ſamych powodow radzę, aby przed innemi rzeczami, zatrudniano ſię troſkliwie obwarowaniem ſtolicy. Gdyż nieprzyiaciel muſi 6. dni drogi potrzebować, aby z nadbrzeżow przybył do *Londynu*, a przez ten czas możnaby wszyſtkie drogi i przyſtępy należycie obwarować. Nie mogę ia żadney Generałowi *Buonaparte* w ſztuce woienney dawać inſtrukcyi, lecz po ſkończoney woynie, radbym ſłyszeć tego bohatera mówiącego o planach, iakie miał w bitwach i kampaniach ſwoich.— Mówię to iedynie przez osobiſte uszanowanie ku temu mężowi, który podziwienie świata ściągnął na ſiebie, gdyż zapewne odmowiłby mi honoru mowienia z ſobą, gdyby rozumiał, iż mu tylko podchlebiać żądam, a obowiązki ku moiey oyczyźnie na ſtronę chcę oddalić. Jeżeli nie będziemy uznawać i ſzanować G. *Buonaparte* iako naywiększego męża wieku naſzego, tedy zapewne nie potrafiemy go z korzyścią pokonać.

G. *Delancy*. Y my mamy naszych bohaterow, Feld-Marszałek Xże *d' York* będzie umiał tak poſtawić ſiłę naszą woyſkową, że *Buonaparte* pozna, iż *Anglia* ma równie swoich generałow iak *Francya*; ieſtem mocno przekonany, iż ieżeli *Francuzi* odważą ſię wylądować, doznaią gorącego przyięcia od ludu, który ieſt prawdziwym duchem wolności ożywiony.—P. *Nicholl*: Wſzyſtkie podane ſrzodki nic nie pomogą, ieżli ſtarać ſię nie będziemy przyciągnąć do ſiebie *Irlandyi*. Porachuymy iakiey ſiły nam potrzeba, do utrzymania w podległości tego państwa. — *Wilbeforce*; Hrabſtwo *Yorkshire*, które mam honor tu reprezentować, poſtanowiło iak naydokładniey wykonywać projekta Miniſtrow, i każdy mniemam zutrudni ſię szczerze obroną oyczyzny, byle plan ſtoſowny w tey mierze był ułożonym.—P. *Pitt*: Co ſię tycze *Irlandyi*, ta pozyſkała wſzyſtkie prawa i korzyści, które tylko nadać iey mogliśmy. To ſłowo *ſpokoyny* brzmi pięknie w uszach wielu ludzi, ale znaczenie iego w teraznieyszych krytycznych okolicznościach może podlegać dwoiakiemu tłomaczeniu. Mamyż być powolnemi ku tym ludziom, którzy *Irlandyą* od *Anglii* odłączyć, w jakobińſką Rzpltę przemienić, a nakoniec *Francyi* republikanckiey oddać ią w opiekę zamyślaią? Jakże? możemyż wyſtawić ſioſtrę naszą okropnym ſkutkom nierządu? możemyż z spokoynych obywatelow tey wyspy zrobić ofiarę dla kilku buntownikow, którzy z żelazem w ręku grożą przebić serca tym, którzy zdania ich polityczne przyiąć wzbraniaią ſię. Nie—ſyſtema przymusu ieſt iedyny ſrodek do uratowania dobrze myślących obywetelow. Wspomniano tu *Szwaycaryą*, i ja muszę także powiedzieć zdanie moie o tym walecznym i nieszczęśliwym kraiu. Ulegała z początku zaraz wpływowi demokracyi *Francuzkiey*, chiała nawet ſama wprowadzić odmianę w formę rządu swoiego, ale dumny nieprzyiaciel, którego żądania żadnych nie znaią granic, nie zważał bynaymniey na te ulegania. Gdyby byli *Szwaycarowie* z początku zaraz oparli ſię wszelkim ciosom na ich prawa wymierzonym, gdyby byli niepodległość swoią wcześniey zawarować ſtarali ſię, zoſtaliby do tych czas wolnemi, łubo rozumiem, że opòr ich nie ieſt i teraz zapoźnym. (Z tych wyrazow widzieć ſię daie, iż w tym dniu nayświeższe wiadomości ze *Szwaycar* ieszcze do *Londynu* nie doszły.

Lord *Carlisle* dnia naſtępuiącego wnioſł, aby okoliczności *Szwaycaryi* były izbie wyſtawione, a razem żądał, aby mieszkańcom kraiu tego, za ſwoią wolność walczącym, wszyſtkiemi ſiłami dopomagać.— Dnia 29. P. *Pitt* donioſł, iż naſtępuiącego Wtorku poda pod roztrząśnienie okoliczność wcale nową i ważną, to ieſt sprzedanie taxow kraiowych.

z Paryża dnia 30. Marca.

Dyrektoryat Wyk: zapatrzywszy ſię na dziennik pod tytułem *Feuille Universelle* pod d. 7. Germinal (27. Marca) Roku 6. który donioſł fałszywie, iż Dyrektoryat Wyk: Rzpltey *Francuzkiey* kazał aresztować 21. Członkow Rady ſtarszych Rzeczypospolitey *Ciſalpińſkiey*; przytym każe ſię domyślać, iż nowe Rzplte będą zawsze podlegać Rzeczypospolitey *Francuzkiey*, i zdradliwie uſiłuie mieſzać ſkład teraźnieyszy władz *Ciſalpińſkich*, które ſą dziełem agentow Rządu *Francuzkiego*, i podpadaią pod zatwierdzenie, z temi, które przez lud ten będą obierane; poſtanowił dnia 8. Germinal (28. Mar:) iż wyżey wyrażony Dziennik ieſt zakazany, i że na używaney przez niego drukarni pieczęcie przyłożone zoſtaną.

Gdy ſię w *Medyolanie* rozeszła wiadomość o odrzuceniu przez Radę ſtarszych Traktatu przymierza i handlu zawartego między Rzpltą *Francuzką* i *Ciſalpińſką*, natychmiaſt złączyli ſię patryoci i ułożyli między ſobą ſposoby, iakich w tey okoliczności należało użyć. Naypierwsze Rzpltey władze przedſięwzięły złożyć z urzędow Członki Rady ſtarſzych, które odmowiły ſwego zezwolenia, a wkrótce po ich złożeniu, Rada potwierdziła ten Traktat. Zapewniaią, iż tym zrzuconym Członkom pozwolono powrócić do *Wenecyi* ich dawney oyczyzny.

Donoszą z *Breſt*, iż okręty liniowe *Berwich*, *Duqueſne*, *Bataw*, *Watigny*, i *Mont-Blanc* znayduią ſię ná ſtanowiſku, i że żaden dzień nie minie ażeby nie wypłynął z tego portu iaki okręt dla złączenia ſię z niemi.

Biegły *Dawid* przy zaczęciu obrazu Generała *Buonaparte*, oświadczył temu bohaterowi chęć ſwoią wyobrażenia go na moście pod *Lodi*. *Nie*, odpowiedział *Buonaparte*, *tam ſię cała armia znaydowała*. Gdy malarz ſzukał długo i nadaremnie inney godney zwycięzcy *Włoch* poſtawy, *Buonaparte* rzekł: *Maluy mnie ſpokoynego na rozhukanym koniu.*

Wypis z Liſtu pisanego przez iednego Generała z Boulogne *d. 4. Germinal (24. Marca.)*

Znayduie ſię tu głowna kwatera Dywizyi Gen: *Grenier*. Zołnierze naſi widzieli brzegi *Angielſkie*; morze które ich od tych brzegow oddziela, nazywaią wielkim *Renem*, ktorego przeprawa zdaie im ſię być małą rzeczą; ta pewność i zaufanie o tym co potrafią dokazać, przez to co iuż dokazali, może zawczaſu szczęśliwe naszym przedſiewzięciom zaręczyć ſkutki.

Zatrudniaią ſię teraz około naprawy portu *Bulońſkiego*, Buduią tam wielką liczbę płaſkich ſtatkow, równie iak w *Calais*, *St. Omer*, *Dunkierce*, *Havre*, etc. etc.

z Paryża dnia 31. Marca.

Audyencya publiczna Dyrektoryatu 10. Germinal (20. Marca.)

Miniſter związkow zewnętrznych prezentuie Dyrektoryatowi kawalera *Angiolini* miniſtra pełnomocnego W. Xcia *Toſkańſkiego* przy Rzpltey *Francuzkiey*, i zabiera głos w treści naſtępuiącey:

„Mam honor prezentować Dyrektoryatowi Wykonawczemu Kawalera *Angiolini* miniſtra pełnomocnego W. Xcia *Toſkanij* przy Rzpltey *Francuzkiey*. P. *Angiolini* odebrał iuż wyrazy uczucia Rządu *Francuzkiego* za ſwóy mężny i ſzczery poſtępek, gdy *Francuzi* padali pod żelazem zaboycow w *Rzymie*. Miło ieſt ponowić w tym mieyscu to oświadczenie. Częſto mowiono, iż Rzplta ieſt niewdzięczną; ieſt nią zaiſte dla cnot fałszywych, dla przywłaszczoney chwały, i dla przyſług na iey zdradę czynionych; lecz to wszyſtko co ieſt prawdziwym, co ieſt czyſtym, co ieſt wspaniałym, może być pewnym iey ſłusznego ſzacunku. Swiatły rozsądek P. *Angiolini*, ocenił iuż nasze uſtawy; a gdy im ſię przypatrzy bliżey, codziennie ie więcey poważać będzie, a nadewszyſtko przekona ſię, iż węzły łączące dwa przyiacielſkie Narody, wzmacniaią ſię przez przymioty tych, którzy ie wyobrażaią etc.

P. Angiolini zabrał potym głos i rzekł:

„Ob. Dyrektorowie! Wielki Xiąże *Toſkańſki* Pan moy, który ma ſobie za chwałę, iż w nayprzykrzeyszych okolicznościach dawał Rzpltey *Francuzkiey* znakomite ſwoiey ſzczerey i ſtateczney przyiaźni dowody, przysyła mnie do was, ażebym ponowił i utwierdził iey zaręczenie. Słodko mi ieſt wykonywać to chlubne zlecenie w pośrzod wielkiego Ludu, który w ſwoiey ſile nie uważa na obszerność kraiu ſwych ſprzymierzeńcow, lecz ſtosuie ſwoy ſzacunek do ſtopnia ich ſzczerości i przywiązania. Takie ieſt naymocnieysze przekonanie i nienadwątlona ufność J. X. Mci, którey nie za-

wiedzie ſprawiedliwość i wspaniałość *Francuzkiego* narodu. Co domnie OOb. Dyrektorowie, śmiem ſobie obiecywać, iż zaſłużę na wasz ſzacunek i na waszą przychylność; tę ſzczęśliwą nadzieię winienem nadewszyſtko dawnym moim poſtępkom, a za nie ſzacownym waszego ukontentowania dowodom: raczycie mnie przyiąć z tą dobrocią, która zawsze towarzyszyć zwykła potędze i ſławie; tym ſposobem uczynicie mnie zdolnym do wykonania zamiarow mego monarchy, oraz do uſkutecznienia iego życzeń w codziennym wzmacnianiu ſzczęśliwych związkow, które na zawsze *Toſkanią* z waszym świetnym łączą narodem etc.

Prezydent Dyrektoryatu odpowiedział w treści:

„ Mości Panie Miniſtrze pełnomocny wielkiego Xcia *Toſkanij.* Dyrektoryat Wyk: odbiera z ukontentowaniem wyrazy uczucia twoiego Rządu; tym więcey ie umie poważać, im bardziey W. Xże w poſtępkach ſwoich z Rzpltą *Francuzką*, dał poznać ſpokoyne ſwoie przymioty. Rząd *Francuzki* w zewnętrznych ſwoich związkach nie powoduie ſię tylko przez względy ſprawiedliwości rzetelności i dobrey wiary. Ta ieſt iego polityki taiemnica, którą chętnie tak przyiaciolom iako i nieprzyiaciołom ſwoim obiawia, gdyż iednym ufność, drugim poſtrach ſprawuie. Czas ten nie ieſt zapewne daleki, w którym Rzplta żadnego więcey nie będzie znać nieprzyiaciela, w którym pokoy i uszczęśliwienie ludzkości będą nadgrodą iey walków ofiar i trudow. Lecz i w ten czas będzie ieszcze umiała rozróżniać Rządy, które naypierwsze iey przyiaźni ſzukały. Mości Panie miniſtrze Pełnomocny, Dyrek: Wyk: z ukontentowaniem widzieć cię będzie przy ſobie zbieraiącego owoce ſzczęśliwego porozumienia, które *Toſkanią* do *Francyi* przybliża. Xiąże *Toſkańſki* nie mogł uczynić przyiemnieyszego dla obywatelow *Francuzkich* wyboru, i miło mi ieſt zapewnić cię ich imieniem, iż nigdy nie zapomną twego poſtępku w przykrych momentach, w których Ambaſſador Rzpltey był wyſtawiony w *Rzymie* na zniewagę od Rządu. „

Z powodu teraźnieyszych elekcyow, Dyrektoryat wydał Proklamacyą do *Francuzow*, w którey mówi: Obszerna konspiracya zręcznie układana, znaczną część wyboru na rok 5. zwróciła na bezczelnych roialiſtow. Obca intryga zawsze w swoich zamiarach ſtateczna, nie cel ſwoy, lecz swoią odmieniaiąc poſtać, z równą zuchwałością i nie mnieyszą zdradą, innego rodzaiu ułożyla spisek; było iey przedſiewzięciem wprowadzić do ciała prawodawczego i osadzić na wszyſtkich urzędach ludzi powszechnie znienawidzonych, których samo nazwiſko równie spokoynych obywatelow, iako i naygorliwszych patryotow zaſtrasza. Już na liſtach elektorow znayduią ſię ludzie sromotney w dzieiach rewolucyinych pamięci, którzy przez groźby i nieukrywane nawet swoie zamiary, uſiłuią przerazić trwogą obywatelow, i swoie zewnętrzne uſkutecznić zamyſły. Uspokoycie ſię obywatele, rząd czuwa, zna waszych nieprzyiacioł, i ſidła ich ſkruszy. Jeżeli ciało prawodawcze potrafiło 18. *Fructidora* wyrzucić z ſwoiego łona zaſiadaiących od czterech mieſięcy zdraycow, potrafi odepchnąć i tych, którzy ſię teraz do niego chcą wcisnąć. W iego rękach złożona ieſt władza sądzenia o czynnościach zgromadzeń elektoralnych. Tę władzę ſprawować będzie w naſtępuiącym mieſiącu *Floreal*, i bądźcie przekonani, iż iego sprawiedliwość, przychylność do konſtytucyi, miłość dla Rzpltey, będą umiały naznaczyć piętnem nienawiści narzucone od gwałtu i intrygi wybory. Zbyt długo fakcye kray nasz dręczyły; czas ieſt ażeby zakwitneło rolnictwo, handel i rękodzieła, i ażeby ſię dla nas wſzyſtkie pomyślności otworzyły źrzodła. Tę są chęci prawdziwych przyiacioł wolności, i ſtateczny zamiar pracy rządu. Obywatele zaufaycie iego gorliwości i odwadze. Silny związkiem wiernych republikanow w ciele prawodawczym zaſiadaiących; ſilny wolą ludu powierzaiącego mu ſtraż swoiey konſtytucyi, w obliczu Nieba obowiezuie ſię całemu Narodowi, oczyścić ziemię Rzpltey że wſzyſtkich łotrow iakieykolwiek partyi, i iakąkolwiek bądź maſką okrytych.

(podpisano) Merlin *Prezydent.*

Dyrektoryat Wykonawczy pisał do Generała kommenderuiącego armią *Włoſką* liſt naſtępuiący:

Obywatelu Generale! Dyrektoryat Wyk: dowiedział ſię z różnych twoich depeszow, iż w poruszeniach które ſię okazały w armii *Włoſkiey*, dywizya pod kommendą Generera *Delmas* i 24. Pułbrygada, ſtatecznie odrzucały wſzyſtkie zdradzieckie czynione sobie namowy, iże pomimo złe otaczaiące ſiebie przykłady, zachowały zawsze nienaruszony honor i republikanizm, którym ſię w naywyższym ſtopniu żołnierz *Francuzki* zaleca. Dyrekt: Wyk: obowiązuie cię Ob- Generale, ażebyś oświadczył temu korpusowi i jego kommendantom, ukontentowanie z ich republikanckiego poſtępku.

(podpisano) Merlin *Prezydent.*

Liſt ten dosyć okazuie, iż Dyrektoryat naganił poſtępki officerow armii *Włoſkiey*.

Jeden z naszych Dziennikow wyraża, iż czynią ſię przygotowania na iedną wielką, a razem mądrą i woienną wyprawę, przeznaczoną do inney części globu. Znakomici we wſzyſtkich naukach i kunsztach ludzie, należeć do niey będą; Woiownicy zaś maiący być do tego użytemi, znayduią ſię iuż w liczbie 20. tyſięcy ludzi.

Podług liſtow z *Madrytu* pod dniem 17. Flotta *Hiszpańſka* miała przedſiewzięcie wypłynąć z portu; zamiar iey nie ieſt wiadomy. Jeżeli dwie dywizye flotty *Angielſkiey* złączą ſię, wprzod nim flotta *Hiszpańſka* doſtanie ſię na szerokość morza, potrzeba ſię okropney bitwy spodziewać.

Dwa Słonie ſamiec i ſamica z *Hollandyi* do *Paryża* przywiezione, niewidziały ſię od dawnego czasu będąc w osobnych klatkach zamknięte. Gdy te pyszne zwierzęta przyprowadzono do muzeum Hiſtoryi Naturalney, poſtrzegłſzy ſię nawzaiem, okazywały niewypowiedziane znaki roſkoſzy i przywiązania; radość ich tak była wielka, iż w pośrzod pieszczot i krzykow, widziano łzy z ich oczu płynące.

Na dniu 27. kuryer z *Medyolanu* przywiozł tu ratyfikacyą traktatu Rzpltey *Francuzkiey* i *Cisalpińſkiey*.

z Kopenhagi dnia 3. Kwietnia.

Wyszło tu na widok publiczny pismo P. *Göricke* Kaznodziei legacyi *Duńſkiey* w *Paryżu*, donoszące o ſkładzie towarzyſtwa *Teofilantropicznego* tamże uſtanowionego. W wſtępie swoim autor wychwala wyborną tę naukę, która zdaniem iego nietylko w samey *Francyi*, ale i we wszyſtkich krajach ſłuszną znaleść powinna zaletę. Dwie zasady, na których ſię cała budowla nauki tey wspiera, są: wyznanie iſtności Boga tworcy świata, i wyznanie nieśmiertelności duszy. Wſzyſtkie z tych dwóch wielkich zasad wynikaiące prawdy, wchodzą do ſkładu moralności *Teofilantropow*; która do iak nayłatwieyszego poięcia ſłuchaczow ieſt przyſtoſowaną, i same pożyteczne życiu ludzkiemu zaymuie przepisy.—W ſłużbie ich Bożey wielka daie ſię widzieć proſtota. Sciany sali w którey ſię zgromadzaią naſtępuiące maią napisy: *Czciy Boga, kochay bliźniego, bądź użytecznym Oyczyznie.—Dzieci ſzanuycie Rodzicow waſzych, bądźcie im z miłości poſłusznemi, bądźcie ich podporą w ſtarości.— Oycowie i Matki oświecaycie dzieci wasze.—Żony bądźcie poſłuszne Mężom waszym.—Mężowie kochaycie Żony wasze i ſtaraycie ſię czynić nawzaiem szczęśliwemi.*—Ołtarz okryty ieſt kwiatami, iako poświęcony Tworcy piękney natury. Rozrzewniaiąca modlitwa zaczyna ſłużbę Bożą. po niey naſtępuią wyborne mowy, z naylepszych pism moralnych wyięte, albo umyślnie w tym celu wygotowane, a które rozmaitemi hymnami przeplatane bywaią. Nabożeńſtwo kończy ſię przemową, w którey przypominaią ſię ludziom powinności, iako ſtworzeniom Boſtwa i obywatelom Oyczyzny; a to w takim sposobie, iż mówca zdaie ſię każdego z osobna zapytywać ſłuchacza, czy w przełożeniu tych prawd czuie wewnętrzne ukontentowanie, i czy ieſt teraz mocniey o nich przekonany, niż na oſtatnim zgromadzeniu. Jeżeli mi wolno będzie, mówi daley autor, otworzyć bezſtronne moie w tey mierze zdanie, przełożę tu pierwsze wrażenie, iakie na umyśle moim ſłużba ta Boża sprawiła, wrażenie, które iak wiadomo zawsze nayprawdziwszym bywa. Zgromadzenie to naywyższym przeięło mnie zachwyceniem. Wielki krok, rzekłem do ſiebie, towarzyſtwo to przedſiewzieło, do oświecenia i poprawy ludu. Młodzież rozpatruie ſie lepiey w obowiązkach, które każdy członek wielkiego towarzyſtwa znać powinien, a w sercach swoich zaszczepia uczucia wdzięczności, które z ciężkością przychodzi iey wznoſić ku powszechnemu wszyſtkich nas Oycu. Nauka *Teofilantropow* uspione te uczucia ſilnie obudza i nayprzyiemnieyszym sposobem do nich pociąga. Sądząc po zewnętrznych znakach ſłuchaczow, łatwo poznać można, iak wrażenie tych prawd głęboko w serca zachodzi. Skromne milczenie, cicha modlitwa, poważne czci zewnętrzney okazanie, tkliwe rozrzewnienie, wydawały ſie na twarzach wszyſtkich przytomnych. Każdy wychodził z ſali przeięty wewnętrznym ukontentowaniem.

Skład towarzyſtwa ieſt wybornie organizowany. Każdy szanowny oyciec familiy może bydź nauczycielem w tym zgromadzeniu. Nikt głosu podnieść nie może bez zezwolenia iego. Cały zaś ſkład nauki zawarty ieſt w xiążce pod tytułem: *Manualik Teofilantropów czyli czcicielów Boga i przyiacioł ludzi.* Dzieci towarzyſtwa tego ſtosownie do prawideł w tey xiążce zamkniętych wychowywane bywaią, i iuż w tym celu publiczna szkoła założona zoſtała. *Teofilantropowie* wprowadzili także do ſiebie obrządki chrztu, bierzmowania i ślubu. Skoro ſię dziecie urodzi, przynoszą ie na naypierwsze zgromadzenie, po ſkończoney ſłużbie Bożey. Oyciec lub naybliższy z krewnych podniosłszy ie w górę, wymawia głośno imie dziecięcia, a nauczyciel pyta ſię go. Czy przyrzekasz w obliczu Boga i ludzi wychowywać to dziecie w religii *Teofilantropów*, a ſkoro ſię rozum rozwiiać w nim zacznie, wpaiać w niego wyznanie iſtności Boga i nieśmiertelności duſzy, równie iak przekonywać go o potrzebie czci Boga, miłości bliźniego i ſtania ſię użytecznym własney oyczyznie? Oyciec odpowiada: *przyrzekam*, a nauczyciel ma potym obſzerną mowę o obowiązkach rodziców, i wychowaniu dzieci. — Po ſkończonych lat 12. dzieci wprowadzane bywaią uroczyście do zgromadzenia. Nauczyciel po wyſłuchaniu ich katechizmu obywatelſkiego, zapytuie ſię. Czy przyrzekaią w obliczu Boga i ludzi bydź wiernemi religii *Teofilantropów*? dzieci odpowiedaią: *przyrzekamy.* Poczym nauczyciel uściſkawszy ie, ma do nich przemowę o obowiązkach młodzieży.

Nowożeńcy także przychodząc do ſali zgromadzenia, opasani bywaią wieńcami z kwiatów, których końce młode dziatki trzymaią. Nauczyciel zapytuie ſię oboyga, czyli iuż wſtąpili w związek małżeńſki, a potym naſtępuiący czyta im przepis. „ Trzy rzeczy naymilszym ſą widokiem na świecie. Bracia którzy ſię kochaią; krewni którzy w zgodzie żyią; małżeńſtwo które ſię nawzaiem uszczęśliwia. Kto znalazł cnotliwą żonę znalazł ſkarb wielki. Szacownieyszą ieſt ona nad wszelkie bogactwa. Mąż pokłada w niey zaufanie, a ona zatrudnia ſię utrzymywaniem domu, i ieſt ozdobą iego. Mąż iey ieſt szczęśliwym, a ona ſtara ſię sprawić mu życie nayprzyiemnieysze. Zony! niech ſkromność będzie iedyną ozdobą waszą. Mężowie utrzymuycie przychylność żon waszych przez łagodne zawsze z niemi znoszenie ſię. „

Gdy iaki członek towarzyſtwa umiera, na naypierwſzym zgromadzeniu publicznym widać zawieszony napis — *Smierć ieſt początkiem nieśmiertelności* — a nauczyciel oznaymuie ten zgon w naſtępuiącey treści. „ Smierć wyrwała nam iednego z współtowarzyszow naszych. To zdarzenie ſłużyć nam za naukę powinno, iak w każdey chwili mamy bydź gotowemi do ſtawienia ſię przed naywyższym sędzią spraw naszych. Naybliższy krewny opowiada potym wszyſtkie przymioty zmarłego, i zachęca zgromadzenie do ich naśladowania. Jeżeli przypadkiem życie iego więcey złych niżeli dobrych przymiotów miało, na tenczas wielkie milczenie ſłyszeć ſię daie. Winniśmy poszanowanie dla umarłych, mowią *Teofilantropowie*, i sam Bóg czynności zmarłego osądzi.

Takowe zwyczaie i uſtawy, niewiem któremu człowiekowi iakieykolwiek byłby religii podobaćby ſię nie mogły. Wszyſcy oświeceni ludzie i przyiaciele ludzkości muſzą bydź gorliwemi ich ſtronnikami, przez co spodziewać ſię należy iż to towarzyſtwo nie tylko ciągle trwać, ale nawet wszędzie rozszerzać ſię będzie....

z Frankfortu dnia 31. Marca.

Obawiamy ſię aby *Francuzi* ſami planu sekularyzacyi do ſkutku przyprowadzać nie chieli.— Słychać iż między *Landau* i *Hagenau* oboz od 50,000 ludzi ma bydź założony.— *Z Moguncyi* wyszły trzy bataliony *Franzuzkie* i udały ſie na prawy brzeg *Renu*.— *Nidda* otrzyma większą załogę i nowemi szańcami ma bydź wzmocnioną.— Podług wiadomości z *Konſtancyi*, w okolicach miaſta tego spodziewane ieſt korpus *Auſtryackie* od 15,000 ludzi.— Stany *Wirtemberſkie* ogłoſiły ludowi nowe rozporządzenia xiążęcia ſwoiego przez publiczną proklamacyą, w którey wyrażaią, iż idąc za głosem obowiązku swego w utrzymaniu konſtytucyi, ſtarali ſię zawsze w podawanych przez ſiebie prożbach iść drogą umiarkowania, ktòra iedynie doprowadzić ich mogła do pozyſkania ważnego przedſiewzięcia swego. Spodziewamy ſię (mowią w tey proklamacyi) iż ten sam duch który nas powodował, w podaniu petycyi uznanym będzie w teraźnieyszym osiągnieniu prożb naszych. Nic bardziey życzenia naſze nie zaspokoi iak kiedy to pier-

wsze proźb naszych uſkutecznienie ożywi na nowo w obywatelach miłość ku oyczyznie i konſtytucyi, i kiedy szczęśliwa iedność Pana z ſtanami kraiu połączy, a przez to zagruntuie wspólną ſzczęśliwość i oddali wſzelkie niebezpieczeńſtwa, które zagrażaią całkowitym upadkiem oyczyzny.

z Raſtad dnia 3. Kwietnia.

Seſſya wczorayſza była iedną z nayważnieyszych. Zadecydowano na niey zezwolenie na zasadę ſekularyzacyi dla nadgrodzenia Xiążętom i kraiom, utraty lewego brzegu *Renu.* *Conclusum* nie ieſt ieszcze ogłoszone, i dopiero dnia iutrzeyszego wraz z Notą będzie podane.

Chociaż w kraiach wyższego *Renu*, spokoyność zupełnie ieſt przywroconą, wszelako daią ſię widzieć nieiakie poruszenia w *Szwabii* które okazuią nieukontentowanie mieszkańców tamteyszych. Poddani opactwa *Kempten* podali na pismie przełożenie xiążęciu Opatowi, w któym żądaią powrocenia swoich dawnych praw i przywileiow.

Kongres zdaie ſię bydź teraz zatrudniony ważnemi okolicznościami, których wyiaśnienia bliſkiemi ieſteśmy. Jeżeli mamy dać wiarę rozchodzącym ſię pogłoſkom, Kongres niepotrwa iak do połowy mieſiąca czerwca, a taiemne negocyacye ułatwią koniec rzeczy prędzey niż ſię spodziewać można.— Tymczasem publiczne pisma mowią o nowey woynie, nieprzytaczaiąc iednak między kim i z iakiego powodu.

Od granic Szwaycarſkih d. 27. Marca.

Na drzewie wolności w *Bernie* naſtępuiący napis znaleziono.

Tu leży pogrzebiona
Szwaycarya
w wieku ſwoim 490.
urodzona
w Grütli w Roku 1308.
zmarła
dnia 5. Marca 1798,
życie iey
było życiem roży;
świeża w swoim rozkwitnieniu,
ſtała ſię omdlałą i więdnieiącą
gdy zewnątrz srogie upały piękość iey zwarzyły,
a wewnątrz rozrywaiąca ſiła
zblednia łe liſtki rozsypała.
Wielbiona od każdego w młodości
zoſtała w ſtarości pośmiewiſkiem czcicielow swoich
a nawet własnych dzieci.
Nareszcie przyciśniona chorobą wieku,
znalazła spoczynek w cieniu śmierci.
Zgon iey
okazuie czym ieſt wielkość ziemſka,
a popioły iey
przypominaią potężną i wszyſtko niszczącą
moc czasu.
Ja uboga iodła ſłużę iey za nadgrobek;
Przechodzący udziel kilka łez dla nieſzczęśliwey.

Jeżeli za czasów naszych w których wszyſtko widzieć można, widzieliśmy ſtarożytne pańſtwa obalone i rozerwane, nie wypada iednak przyſtosować tego do *Szwaycaryi*, gdyż upadek iey nie zniszczeniem, ale raczey nowym życiem, nie śmiercią, ale raczey przemianą życia nazwać należy. Dotąd *Szwaycar* koſztuiąc w zaciszu swoim wolności ſzesnaſtego wieku, nie pragnął znać polityczney wolności oſtatnich dzieſięciu lat wieku Filozoficznego, tymczaſem potężny ſąſiad na czele bagnetów przeszedłszy *Alpy*, wzruszył wszyſtkie ludy, a nawet te drobne narody o których bytności ledwo dotąd professor geografii mógł wiedzieć. Wszakże przyniósł im nie zniszczenie, ale raczey odrodzenie, a przez to nowe im nadał ſiły.

Kommiſſarze *Francuzcy* OOb: *Lecarlier i Rapinat*, są przeznaczeni do organizowania naszey Rzeczypospolitey.—Zdaie ſię iż plan podzielenia *Szwaycaryi* na trzy oddzielne Rzplte, nie miał innego zamiaru iak nakłonić *Szwaycarów* do tym predſzego przyięcia konſtytucyi *Helweckiey.*— Od 2. dni wiele woyſka *Francuzkiego* z kraiu naszego wyciąga do *Tulonu.* Wiele także officerow *Francuzkich* przeznaczonych do armii *Angielſkiey* odebrało teraz rozkaz udania ſię do tego miaſta, w ktòrym iak głoſzą, przygotowania przedſiewzięte są przeciw *Neapolowi.*

z Bazylei dnia 31. Marca.

Nowa Konſtytucya iednomyślnie na zgromadzeniach pierwiaſtkowych tego kantonu zoſtała przyięta. Mianowano potym Elektorow w liczbie 164. to ieſt 44. z miaſta, i 120. z wſiow. Ci Elektorowie udali ſię dnia wczorayſzego do *Lieſtal*, gdzie wybierą 12. Reprezentantow do Prawodawſtwa *Helweckiego.*— Elekcye także w *Bern* iuż ſię ukończyły, wybor padł na ſamych mieszkańców wieyſkich. Ob: *Mengaud* w mowie swoiey zachęcał, aby *Berneńczykowie* w wyborach swoich ſtali ſię przykładem dla innych kantonów.

z Moguncyi dnia 1. Kwietnia.

Dnia onegdayszego obchodzono tu uroczyſtość przyłączenia *Moguncyi* do Rzpltey *Francuzkiey.* Znaydowali ſię na niey Generałowie *Hatry i Chateauneuf-Randon.* Oſtatni mianowany ieſt Gubernatorem *Moguncyi.*

Rezolucya Ob. *Rudler* podciąga pod odpowiedzialność wſzyſtkich przełożonych Duchownych za wſzelkie zaprzeczanie lub sprzedaż iakichkolwiek własności Kapituł i domow zakonnych.

Od granic Włoſkich dnia 19. Marca.

Generał *Belart* poſłany do *Neapolu*, żąda od dworu tamteyszego wolnego przeyścia dla woyſk *Francuzkich* do *Benevento*, którego mieszkańcy drzewo wolności zaszczepili i chcą ſię połączyć z Rzpltą *Rzymſką.*— Papież chce mieszkać w ſławnym Opactwie *Melk* nad *Dunaiem.* Jeszcze w podroży swoiey do *Wiednia* w roku 1792. okolica ta bardzo mu ſię podobała, i dla tego daie iey pierwſzeńſtwo nad inne ofiarowane mu rezydencye. On i 24. Kardynałow zoſtawionych do zawiadowania intereſſami Kościelnemi, maią do roku wyznaczoney pensyi 300,000. Zł: Ci 24. Kardynałow zawsze trwać maiących, po śmierci iego obierać będą głowę kościoła.—W *Florencyi* pisma burzące widzieć ſię daią, a nawet i drzewo wolności nocą ośmielono ſię poſtawić; rząd baczne ma oko na dowodzcow.

z Neapolu dnia 14. Marca.

Armia nasza w dwóch obozach rozłożoną zoſtała. Naywyższą nad nią kommendę ſam Król mieć będzie, pod nim zaś dowodzić ma G. *Colli.* W przypadku nieuchronney woyny 100,000. milicyi będzie wyſtawioney. Nad granicę nieuſtanne wychodzą transporta ammunicyi, formuią także wielką moc rekrutow.— W czaſie rozruchow *Rzymſkich* artyści *Angielſcy* żadney w maiątkach ſwoich nie ponieśli ſzkody, ieden tylko P. *Jenkins* bankier utracił dom ſwoy, ſrebra, 6000. funtow w gotowiznie, i piękne obrazy lorda *Briſtols.*

z Włoch dnia 20. Marca.

Wszyſtko tu okazuie, iż *Francuzi w Ankonie* gotnią ſię na iakąś wielką wyprawę. Zbieraią wiele woyſka i uzbraiaią ſtatki transportowe. Wielu mniema, iż ta wyprawa przeznaczona ieſt na wylądowanie do kraiow *Neapolitańſkich*, aby tym ſposobem mogł być tył wzięty woyſkom *Neapolitańſkim* na granicy ſtoiącym. Słychać nawet iż kwatera głowna G. *Maſſeny* będzie do tego miaſta przenieſiona.— Rzplta *Lukańſka* wierna ſwoiey konſtyturyi, chce ſię przy niey utrzymać.—Załoga w *Mantuy* znacznie ieſt zwiększoną, z powodu zapewne ściągnionych nad rzekę *Etſch* korpusow *Auſtryackich.*

z Rzymu dnia 20. Marca.

Oczekuiemy tu na 2000. ludzi z legionow poſiłkowych. Mòwią, iż ten korpus przyłączony będzie do wyſtawionego iuż legionu *Rzymſkiego.*— Generał *Maſſena* nazaiutrz po obięciu kommendy nad armią *Francuzką*, wydał Proklamacyą, w którey usprawiedliwia swoie poſtępowanie, i powſtaie przeciw oſkarzycielom; wyrzuca im nieſłuszne uprzedzenie, oraz niekarność, i oświadcza, iż ſię utrzymywać będzie na swoim ſtopniu, póki dalsze w tey mierze Dyrektoryatu nie zaydzie urządzenie.— Tegoż dnia Officerowie zgromadzili ſię na nowo do *Kapitolium.* Niewiadomo iaka między niemi zaszła decyzya, i oczekuiemy z niecierpliwością końca tych niezgod. Dnia 12 dway Kommiſſarze *Francuzcy* ſkazani zoſtali na 5. lat do kaydan za zabranie z kościoła *Portugalſkiego* wielkiey liczby sreber.

Konſtytucya ludowi *Rzymſkiemu* przez rząd *Francuzki* dana, dzieli ſię na 14. tytułow i 372. artykuły. Władza Prawodawcza ſprawowana będzie przez dwie Rady, to ieſt: Senat i Trybunał. Liczbę członkow Trybunału 72. a Senatu 32. ma ſkładać. Władza wykonawcza oddana 5. Konsulom. Dla całey Rzpltey wyznaczony ieſt Trybunal wyżſzey Pretury, który roztrząsać będzie wyroki innych Trybunałow. Siłę zbroyną ſkładać będzie Gwardya Narodowa mieyscowa, i Gwardya Narodowa czynna. Dozor ſkarbu powierzony trzem Pretorom. Wypowiedzenie woyny od propozycyi Konsulow, a decyzyi Rad ma zależeć. Konsulat zawiera i podpisuie Traktaty pokoiu, przymierza, handlu, etc. Prawo nieuznaie żadnych ślubow zakonnych. Era Rzpltey *Franenzkiey* przyięta zoſtanie od Rzpltey *Rzymſkiey* etc.— Generał *Maſsena* na mocy iednego z artykułow tey konſtytucyi, mianował iuż iednę część członkow Senatu, Trybunału, i innych władz Rzpltey. Konsulowie w liczbie 5. są: *Liborio Angelucci z Rzymu;* Jakub *de Matheis z Frosinone; Panazzi z Ankony; Reppi z Ankony;* i Quirino *Visconti z Rzymu.* Sekretarzem Konsulatu ieſt Ob. *Baſsal.*

z Medyolanu dnia 22. Marca.

Naſtępuiące zdarzenie ma w ſobie coś nadzwyczaynego.

G. *Berthier* w dzień ſwego do *Genui* przybycia oddał Dyrekroryatowi *Liguryiſkiemu* depeszę, na mocy którey uczyniono nazaiutrz rekwizycyą wszyſtkich ſtatkow wielkich i małych, które ſię znaydowały w porcie tey Rzpltey. Dnia 17. zdięto embargo wybrawszy 45. ſtatkow, na które maią być wsadzone woyſka *Francuzkie* w liczbie 20. tyſięcy. i te przybywaią iuż do *Genui z Prowancyi i z Medyolanu.* Rezolucya Rady 60. zawiera w ſobie: zważaiąc, iż wiele na tym Rzpltey *Liguryiſkiey* zależy, ażeby iak nayprędzey dopomogła zamiarom Rzpltey *Francuzkiey*, ſtanowi być nagłą potrzebą, i nakazuie etc.— Na ſeſſyi dnia 18. taż Rada wotowała uroczyſtość na honor Generałow *Buonaparte i Berthier* i wyznaczyła na to dzień 21. Marca, lecz gdy na Seſſyi d. 20. poselſtwo Dyrektoryatu *Liguryiſkiego* doniosło Radom, iż G. *Berthier* miał tegoż dnia wyiechać do *Medyolanu*, odłożono tę uroczyſtość do iego powrotu.

G. *Chevalier* przed ſwoim wyiazdem z *Lugano* kazał oświadczyć Reprezentantom ludu, iż mogą być pewnemi wsparcia Rzpltey *Francuzkiey*, i że należy tylko wiedzieć czyli lud tego kraiu nie życzy ſobie przyłączyć ſię do Rzpltey *Ciſalpińſkiey*; To oświadczenie uważane tu ieſt iako rozkaz do połączenia. To tylko ieſt pewnością, iż Reprezentańci Ciała *Helweckiego* i kapitan *Regent* wyiechali nagle z *Lugano*, dla tego zapewne, iż przytomność ich była nie potrzebną w kraiu maiącym teraz ſwoy Rząd tymczasowy i niepodległy. Rząd ten ogłoſił znieſienie wszelkich różnic ſtanu, praw feudalnych, herbow, liberyi etc: Dzień 20. przeznaczony był na mianowanie nowych członkow tymczasowego Rządu w *Lugano.*

OBWIESZCZENIA

Ponieważ J.K. Mość Pruſki Pan Nasz Miłł: poſtanowić raczył, na wprowadzenie ſukien w Pruſsach Południowych i Nowo-wſchodnich fabrykowanych, do ſprzedaży wewnętrzney po Prowincyach Marchii ſtarey i nowey Brandeburſkiey, Pomeranii i Prus Zachodnich, od daty ninieyszego obwieszczenia zezwolić, a to za złożeniem podatku, na gatunek ſukna nie droższego nad półtora talara, iako też na tamże robioną Baię, Frizę i Flanellę, po pięć od ſta uſtanowionego, któregoż trzy procenta przy wyiściu z Prus Południowych i Nowowschodnich, a dwa przy weyściu do Prowincyi dawnych bez excepcyi wybieranemi będą, od którego podatku nikt wolnym być nie może; przeto podaie ſię ninieyſzym Obwieszczeniem do wiadomości powszechney, iż odtąd wolne ieſt wprowadzanie ſukien etc: w Prusach Południowych i nowo-wschonich fabrykowanych, z tym dodatkiem, że takowe pozwolenie ſzczegulnie tylko do Marchii ſtarey i nowey Brandeburſkiey, Pomeranii i Prus Zachodnich ściągać ſię ma, gdyż Pruſy Wschodnie i Litwa tymczasowie od tego wyłączone być maią, wprowadzenie zaś do Słąſka takowych ſukien. iako też i innych wymienionych wełnianych materyi ieſt iuż od nieiakiego czasu, za złożeniem wspomnionych podatkow, dozwolonym. — w Warszawie dnia 16. Marca 1798.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera.

Ponieważ na naywyżſzy rozkaz wſzyſtkie dawniey Starościńſkie i Duchowne dobra naywięcey daiącemu maią być w dzierżawę puszczane, uwiadomia ſię dla tego ninieyſzym pismem, a oraz powołuie tych, którzy poſsesſye w intendenturze Warszawſkiey chcą trzymać, ażeby ſię przed wyznaczoną w tym zamiarze Kommiſsyą na 23. 24. i 25. Mca Kwietnia przed południem od godz: 8. do 12. iako terminach do licytacyi i dzierżawy poſtanowionych, w Łazienkach w pomieſzkaniu Kamerata i Intendenta *Siegfrida* znaydowali, w kondycye weyrzeli, ſwoie propozycye podali, a tak po ukończonych do dzierżawy układach, oczekiwać mogli że kontrakt będzie wygotowany, a do aprobacyi i konſirmacyi Nayiaś: Woienno-Ekonomiczney Kamery przeſłany zoſtanie.— Dnia 30. Marca 1798. — *Do wypuszczenia w dzierzawę J. K. Mci Dominiow do Intendentury Warszawſkiey należących wyznaczona Kommiſsya.*

W dniu 25. Kwietnia Roku bieżącego i naſtępnych Dobra Starościńſkie i Duchowne na ſkarb Królewſki zabrane do Intendentury Lobachniyſkiey należącey, iako to: 1.) Dobra do Saroſtwa Lubochniyſkiego należące. 2) Dobra przyłączone do Adminiſtracyi Urzędu Ekonomicznego w Inowłodzu; maią być ſposobem Licytacyi lub od ręki wypuszczone w dzierżawę od S. Jana Roku bieżącego na lat trzy ciągle po ſobie idących. Okoliczność takowa podaie ſię do powszechney każdego wiadomości: iż ci ktòrzyby Dobra wspomnione arędować chcieli i ſposobni byli do zadzierżawienia onych, maią ſię znaydować na terminie wspomnionym na Staroſtwie w Lubachni z rana o godzinie 8mey. Czyni ſię oraz zapewnienie Licytuiącym, iż ſkoro offerta ich, którą do Protokułu podać maią, odpowie życzeniom zwierzchności; Dobra te przy oſtrzeżeniu approbacyi Rządowey wypuſzczone im zoſtaną O warunkach do Dzierżawy może ſię każdy dokładniey zainformować od urodzonego Kotulińſkiego w Lubochni. Dan w Lubochni dnia 6. Kwietnia 1798. R. *Kommiſsya J. K. Mci do zadzierżawienia Dobr Intendentury Lubochniyſkiey wyznaczona.*

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze. — Exemplarz groszy 20.